

Dr. ÁRKOSY GYULA.

1857—1921.

Mult évi november 27 én ismét súlyos, szinte azt mondhatjuk, pótolhatatlan veszteség érte a magyar unitárius egyházat. Meghalt dr. Árkosy Gyula, ki míg élt, példás kötelességérzettel és lankadást nem ismerő buzgalommal állott mindazoknak az érdekeknek a szolgálatában, melyeket nemes szive, fenkölt gondolkozása és előkelő ízlése szolgálatra méltóknak talált. Mint régi unitárius család tagjától, természetes volt tőle, hogy az érdekek között elsőnek az egyházét tekintse. De épen az unitárius egyházi érdekek az általános érdekekkel való kapcsolatából folyt, hogy vallásos érzése, egyházas gondolkozása az egyházi élet keretein túl is számos feladatot jelölt ki számára. Ő mindegyiket vállalta és derekasan megtelelt valamennyinek.

Már mint egyetemi hallgató, elismerést szerzett egyéniségének. Nemes irányu törekvései, lelkiismeretes igyekezete és kitűnő módora már mint fiatal embernek széles körben biztosította a rokonszenvet és mikor Schilling Rudolf közjegyzői irodájának vezetését átvette, a kolozsvári egész jogászvilág elismerte, hogy az akkor még fiatal közjegyzői intézmény az ő működése által nyerte meg itt azt a vonzóerőt, melyre, hogy a társadalom közfelfogásának talajába mélyen ereszthesse gyökereit, nagy szüksége volt. És Árkosy Gyula azt a missziót, mit a közjegyzői intézmény népszerűsítése körül, mint közjegyző-helyettes Kolozsvárt vállalt, a lelkesedésig hevült buzgalommal töltötte be később Dicsőszenmártonban, hol, mint közjegyző 1889-ben kezdette meg működését. Ugyanitt élénk tevékenységet fejtett ki a társadalmi élet, főleg egyháza minden mozgalmában.

Mint a dicsőszenmártoni egyházközség gondnoka, aranybetűkkel írta nevét a gyülekezet évkönyveibe, melyeknek minden lapja az ő altruistikus gondolkodásáról, erős kötelességérzetéről, kipróbált gyakorlati érzékéről és jószívéről tanuskodik. És ezt a nemes szellemet hozta Kolozsvárra, midőn 1915-ben közjegyzői minőségben ide helyezték át. Amit itt, mint a kolozsvári egyházközség gondnoka, a főiskola felügyelő gondnoka és a pénzügyi bizottság elnöke egymaga kifejtett, több embernek is becsületére való munka volt. Pedig ez a munka csak egy része volt annak,

amit Árkosy Gyula a közjegyzői iroda nagy lelkiismeretességgel végzett napi teendőin túl, a társadalmi élet különböző terein kifejtett. A Vörös Kereszt Egylet tevékenységéből jóideig az ő vállaira hárult az oroszánrész, s a gazdasági élet kérdései sem kerültek el fürkésző szemeit, melyek mindég az elvégzendő munka, az enyhítést igénylő szükség, a megoldásra váró feladat után kutattak. Nem közönséges lélekre vall, hogy mindezek mellett, mint családapa is élő megtestesülése, valóságos mintaképe tudott lenni annak az *embernek*, minő az Arany János intelmét követve „mindig és minden körülményben lenni akart.”

Bizony fájdalmas volt tőle búcsút venni! A halálával ért nagy veszteség tudatát alig enyhítheti valami. Hiszen nincs egyházi életünknek olyan kérdése, melyben ne kellene sajnosan nélkülözni az ő okos szellemét, emelkedett felfogását, buzgó ügyszeretetét. És kívülünk még hány tere van a magyar társadalmi életnek, mely a miénkhez hasonló joggal ismételheti sirjánál Révai Miklósnak Virág Benedek halála hírére elhangzott felkiáltását:

„Vajh ki léphet ürről nyomodba?!“

Az Ur akaratán megnyugvó vallásos érzés adhat csak erőt az eltávoztával ért veszteség elviselésére.

V. A. dr.

AKTUÁLIS ÜGYEK.*

A bölcsészet tanítása Teológiánkon.

Egy igen fontos kérdésre szeretném intéző köreink figyelmét felhívni, mert úgy gondolom, hogy ennek helyes megoldása egyházi életünk legmagasabb megnyilvánulására, t. i. a tudományok egyházi életünk keretén belül való művelésére, életbevágó fontosságú.

A magyar egyetem megszűnése nemcsak általában a magyarságra, hanem speciálisan a mi Teol. Akadémiánkra nézve is nagy veszteséget jelent. Teológiánk ifjúsága ott hallgatott filozófiai és pedagógiai előadásokat olyan emberektől, akik a felekezeti tudományosságon messze felülemelkedve, országos hírű képviselői voltak ezeknek a tudományágaknak. Ez nagyon fontos oldala volt teologusaink kiképzésének. Gyarapította ismereteiket, tágította látókörüket s egyúttal alkalmat adott arra, hogy akinek kedve és tehetsége volt, alapos kiképzést szerezzen a filozófiai ismeretek terén. Ez most — sajnos — megszűnt. Pedig most kétszeresen szüksége van a teol. ifjúságnak megfelelő filozófiai műveltségre. Megnövekedett a hallgatók száma; talán külső, talán belső okok miatt is nagyobb az érdeklődés az egyházi élet és a papi pálya iránt. De megnövekedett a teol. tanárok száma is, sőt a tanszékek további gyarapítása van tervbe véve. Különösen az utóbbi körülmény a jövőben rendkívül súlyos feladatokat ró reánk. S ha a bölcsészeti oktatás intenzívebbé tételét óhajtjuk, nem is annyira a teológiai hallgatók összességére, mint inkább a közülük kiválóbb, a tudományos kiképzésre alkalmasabb egyéniségek tehetségének helyes és alapos kifejtésére gondolunk. Szükség van tehát a bölcsészeti oktatásnak teljes egészében való fõntartására elsõsorban a jövendõ teológiai tanári nemzedék szempontjából. Igazi tudós teol. professort elképzelni alapos bölcsészeti tudás nélkül — lehetetlen. Ezt az igazságot nálunk — mi türes-tagadás, nem méltányolják kellõképen s ennek tulajdonítom, hogy a mi teologus

* A fenti címen rovatot nyitottunk olyan dolgozatok részére, amelyek személyi tekintetektõl függetlenül s teljes tárgyilagossággal tárgyalják egyházunknak aktuális ügyeit. (Szerk.)